

آموزش فوتبال؛ هر آنچه لازم است در مورد ترکیب ها و سیستم های فوتبال بدانید

شفقنا ورزشی- در این قسمت به بررسی چند ترکیب تاکتیکی معروف فوتبال جهان پرداخته ایم. هدف از بررسی ترکیب هایی که پیش از این در تاریخ فوتبال فوتبال استفاده می شد و ترکیب های که اکنون استفاده می شود این است که ببینیم در فوتبال مدرن و کنونی جهان چه می گذرد و مربیان معروف حال حاضر جهان چه نگاهی به تاکتیک های فوتبال دارند و سیر تحول سیستم ها و تاکتیک های فوتبال چگونه بوده است.

به گزارش سرویس ترجمه شفقنا ورزشی به نقل از بلیچر ریپورت؛ البته قطعاً نمی شود در این مختصر همه سیستم های تاریخ فوتبال را بررسی کرد. بر همین پایه تعدادی از سیستم های مکاتب قدیمی فوتبال نادیده انگاشته شده اند و جریان سیستم های که در گذشته شکل گرفته و تا به امروز در تکامل بوده اند بررسی شده اند. این تحلیل سیستم های مورد استفاده از سال ۱۸۷۸ تا حال حاضر را در بر می گیرد.

۱- ترکیب ۲-۳-۵

بله درست خواندید، لازم به دوباره چک کردن نیست ترکیب ۲-۳-۵ اولین ترکیبی است که به بررسی آن می پردازیم. به این خاطر بررسی را با این ترکیب آغاز کرده ایم که این ترکیب که از اولین ترکیب ها محبوب در تاریخ فوتبال محسوب می شود. در سال ۱۸۸۰ فوتبال دوستان انگلیسی همگی به این توافق رسیده بودند که ترکیب دو سه پنج بهترین و مطمئن ترین سیستمی است که می توان در فوتبال پیاده کرد. در این سیستم تنها دو نفر مدافع بودند در حالیکه مهاجمان پنج نفر بودند. باشگاه دورید رکسهام این سیستم را ارتقا داد و در فینال کاپ ولز در ۱۸۷۸ از سیستم ۲-۲-۶ استفاده کرد. شش سال قبلتر از آن هم تیم ملی انگلستان در این سیستم تغییراتی ایجاد کرده بود و از ترکیب عجیب (از نگاه امروزی 7-2-1) (در مقابل اسکاتلند استفاده کرده بود.

البته در فوتبال مدرن دیگر این ترکیبات جایی ندارد و حتی مبتدی ترین مربیان هم از این ترکیبها استفاده نمی کنند. بازی ها در آن زمان و با ترکیب های این چنینی، حتی با توجه به قانون های آن موقع آفسایدگیری، بسیار پر گل بودند. با این حال اشاره به این ترکیب از نظر تاریخی و برای مشخص شدن روند تکامل سیستم های فوتبال دارای اهمیت است.

۲- ترکیب ۴-۴-۲

اگر فوتبال را در مراحل اولیه اش کنار بگذاریم و وارد دنیا مدرن شویم، با ترکیب کاملاً آشنا و بارز چهار-چهار - دو روبرو می شویم. این ترکیب برای مدتی طولانی رایجترین ترکیب تیم های بریتانیایی بود.

سر آلکس فرگوسن برای مدت مدیدی مدافع سرسخت این ترکیب بود. این ترکیب شامل دو مهاجم تمام عیار کلاسیک می شود.

می توان گفت که عمر این ترکیب هم دیگر به سر آمده است، حتی فرگی هم در اواخر دوران مربی گریش به این ترکیب پشت کرده بود. در این ترکیب عدم وجود بازیکن هدف سنتی (targetman) محسوس است و کمبود خاصی بخاطر نبود شماره هفت های و شماره یازده های کلاسیک در زمین احساس می شود.

یکی از دلایل اصلی که دیگر دارد کم کم نسل مهاجمانی با سبک بازی آنتونیو والنسیا و جان کارو منقرض می شود، همین تنزل و کاهش محبوبیت ترکیب چهار چهار دو است.

۳- ترکیب ۴-۵-۱

شاید مشخصترین نمونه استفاده از این سیستم، در تیم دوره اول چلسی با مربیگری مورینیو باشد. این ترکیب نمونه عالی است که چگونه می شود به هم پیوسته و فشرده بازی کرد و هر بازی را با نتیجه یک بر صفر برد و از میدان بیرون آمد. این ترکیب اساساً بر ضد حمله استوار است. بازیکن جنگنده و تخریبی تیم باید توپ را به دست آورده و سپس به تغذیه بازیکنان جلوی تیم بپردازد. مدافعان پوششی در این ترکیب همواره محتاط می مانند و نفوذ نمی کنند و کارهای حمله ای معمولاً با چهار یا پنج بازیکن انجام می شود

۴- ترکیب ۴-۳-۳

فرق بین ترکیب چهار سه سه و چهار پنج یک چیست؟

از نظر تئوریک و روی کاغذ این دو ترکیب چندان تفاوتی با هم ندارند. اگر چه شکل کلی این دو یکسان است ولی در عمل و در میدان سبک بازی در این دو ترکیب و چگونگی بازی در این دو سیستم تفاوت های آشکاری وجود دارد. مشخصاً بارز ترکیب چهار سه سه هم مانند ترکیب چهار پنج یک، از دفاع به حمله رفتن تیم و متکی بودن بر ضد حمله است. پائولو بنتو سرمربی تیم ملی پرتغال، در جام ملت های اروپا ۲۰۱۲ از صورت مدرن این ترکیب به نحو بی نقصی استفاده کرد. آندره ویلاس بواس، سرمربی تاتنهام، هم به خوبی از این ترکیب استفاده می کند.

برخلاف ترکیب چهار پنج یک، مدافعان پوششی در ترکیب چهار-سه-سه مجازند که پیشروی کنند. از طرف دیگر این ترکیب چندان اتکایی به جنگنده میان زمین ندارد.

مثلاً میانی زمین در این ترکیب با پرس سعی می کند توپ را در میانه میدان از آن خود بکند. بال ها در این ترکیب بیشتر نقش هجومی دارند و کمتر در کار دفاع شرکت می کنند. نمونه بارز این نقش کریستیانو رونالدو است.

۵- ترکیب ۴-۴-۲(الماس)

ترکیب چهار چهار دو الماس (diamond) ترکیبی بوده که اخیرا خیلی مورد استقبال قرار گرفته است. در این ترکیب هافبک اصلی و بازی ساز یا همان الماس (diamond) در میانه زمین باید کنترل بازی و نبض زمین را در اختیار بگیرد و سرعت بازی را تنظیم کند.

چزاره پرانلندی، با کمک پیرلو به عنوان بازیکن وسط ایتالیا، توانست این ترکیب را در تیم ایتالیا در یورو ۲۰۱۲ به خوبی پیاده کند و تیم را تا فینال برساند.

در این ترکیب بازیکن الماس و مرکزی تیم می تواند با توجه به سیستم در نقش های مختلفی ظاهر شود، و در این ترکیب دو هافبک میانی وجود دارند که وظیفه رفت و برگشت در میدان را بر عهده دارند.

این ترکیب این امکان را برای مدافعان پوششی فراهم می کند تا به راحتی پیشروی کنند و به خط حمله کمک کنند. دو تیم میلانی، اینتر و آ.ث. میلان از این سیستم به نحو بارز و تاثیرگذاری در یک دهه گذشته کمابیش استفاده کرده اند.

۶- ترکیب ۳-۵-۲

دلیل اصلی اینکه ترکیب سه -پنج- دو این اواخر دوباره در حال احیا شدن و اوج گرفتن بوده است، دقیقا بر فوتبالیستستان معلوم نیست. یکی از مروجان این ترکیب روبرتو مانچینی است. این ترکیب را روبرتو مانچینی در دوره ای که در منچستر سیتی بود، سر هم بندی کرد و سیستم بازی من سیتی در آن دوره بود.

این ترکیب به بال های چپ و راست عقب زمین اجازه می دهد که با کمترین مسئولیت تدافعی به خط حمله بپیوندند. نفوذ گسترده آنها به زمین حریف می تواند فرصت های زیادی برای مهاجمان تیم فراهم کند. در این حالت سه مدافعی مرکزی تیم بار دفاعی تیم را متحمل می شوند و باید حملات حریف را دفع کنند.

۷- ترکیب ۴-۲-۳-۱

یکی از محبوبترین ترکیب های حال حاضر جهان این ترکیب است. در یورو ۲۰۱۲ بسیاری از تیم ها از این ترکیب به نحوه های گوناگونی استفاده کردند. این ترکیب برای افزایش میزان مالکیت توپ و کنترل زمین بسیار مناسب است و از نظر دفاعی هم تیم استفاده کننده از این ترکیب از وضعیت خوبی می تواند برخوردار باشد.

یواخیم لو در تیم آلمان به نحو ایده آل و عالی از این ترکیب استفاده می کند. در این تیم سامی خدیرو و باستیان شواین اشتایگر مرکز زمین را به کنترل خود در می آورند و اجازه می دهند تا شماره ۱۰ تیم، مسعود اوزیل، آزادانه هر کاری که لازم است بکند.

با اطمینان از وجود دو هافبک که کنترل زمین را در اختیار دارند، مدافع پوششی در این ترکیب آزادانه می تواند نفوذ کند. فیلیپ لام در تیم آلمان مصداق بارز این قضیه است.

تیم هایی مانند فرانسه، سوئد، جمهوری چک، اوکراین و بسیاری دیگر از تیم ها هم از این ترکیب بسیار استفاده می کنند. به نظر می رسد در جام جهانی پیش رو هم این ترکیب از ترکیب های محبوب مربیان تیم های ملی باشد.

۸- ترکیب ۴-۱-۴-۱

ترکیب مذکور تقریبا شبیه چهار پنج یک است، اما تفاوت ها و ویژگی های خاص خود را هم دارد.

همانطور که می توان از اسم این سیستم حدس زد در این ترکیب یک هافبک دفاعی وجود دارد و جلوی او چهار هافبک هجومی به صورت افقی در میدان پراکنده اند و به سوی دروازه حریف حمله می برند.

شاید خاصترین و به نوعی موفقترین جنبه این فرم و ترکیب مهاجم بازی باشد. او باید مرتب و متناوب پست خود را از مهاجم به هافبک تغییر دهد تا بتواند فضای لازم برای دیگر بازیکنان را فراهم کند. در واقع وی به یک هافبک - مهاجم تبدیل می شود.

ترکیبی که لوچیانو اسپالتی در فصل ۲۰۰۶-۲۰۰۷ به عنوان مربی وقت آ. اس. رم، در این تیم پیاده می کرد نمونه نوعی این سیستم است و شاید هیچ کس تاکنون بهتر از فرانچسکو توتی در آن ترکیب، نقش شماره ۹ کاذب را بازی نکرده باشد.

۹- ترکیب ۴-۴-۱

ترکیب چهار - چهار - یک - یک و ترکیب چهار - چهار - دو به نوعی هم خانواده هستند. این دو ویژگی های مشترک زیادی دارند و البته تفاوت های خاص خود را هم دارند و در نهایت دو گونه ترکیب جداگانه هستند.

ترکیب ۴-۴-۱ یکی از منعطف ترین ترکیب هایی است که در دنیای کنونی فوتبال وجود دارد و تقریباً می تواند در مقابل هر تهدیدی از جانب تیم حریف از خود مقاومت نشان دهد.

در این ترکیب باید چهار مدافع یکدست منطقه دفاعی را پوشش دهند. در خط حمله هم یک مهاجم پشتیبان (support) (striker) یا یک هافبک - مهاجم) و یک مهاجم کامل و تمام عیار وجود دارد. در فوتبال مدرن حال حاضر مربیانی بوده اند که دست به ایجاد بدعت هایی در این ترکیب زده اند و سیستم های جذابی ایجاد کرده اند. یکی از نمونه های جذاب این سیستم ها، ترکیبی بود که اسلاون بیلیچ، در تیم کرواسی در یورو ۲۰۱۲ برای مقابله با ایتالیا و پیرلوی آماده آن موقع، چیده بود.

مهاجم پشتیبان که عقبتر بازی می کند، می تواند نقش کنترل کننده توپ و بازپسگیری آن در صورتی که به دست حریف بیافتد را ایفا کند. نمونه این مورد وین رونی است که وظایف این نقش را به خوبی و در مواقع لزوم برای منچستریونایتد انجام می دهد.

۱۰- ترکیب ۳-۴-۳

یکی دیگر از ترکیب هایی که با سه دفاع چیده می شود، ترکیب سه-چهار-سه است. این ترکیب از نظر دفاعی شبیه ترکیب ۳-۵-۲ است و فرق اصلی این ترکیب با ترکیب سه-پنج-دو در خط حمله است. در این ترکیب یک مهاجم مرکزی داریم که دو هافبک تهاجمی با قدرت نفوذ زیاد این مهاجم را برای رسیدن به گل همراهی می کنند.

در این ترکیب معمولاً مسئولیت بازی سازی را به جای هافبک های مرکزی، یکی از بازیکنانی که در خط حمله بازی می کند، متحمل می شود. این ترکیب هم به تدریج و کم کم دارد به یک ترکیب رایج در بین مربیان کنونی فوتبال سطح اول جهان تبدیل می شود.

۱۱- ترکیب ۱-۳-۳

پپ گواردیولا به عنوان یکی از خلافتترین مربیان حال حاضر فوتبال جهان شناخته می شود، اما نباید این نکته را از نظر دور داشت که بسیاری از این خلافتها در واقع با زیر و رو کردن سیستم های قدیمی تاریخ فوتبال و به روز آوری و نو کردن آنها به دست آمده است. ترکیب یک-سه-سه-سه یکی از منابع الهام پپ برای نوآوری هایش بوده است.

این ترکیب، سیستمی قدیمی مبتنی بر هجومی کردن تیم و گردش آزاد بازیکنان بود و سیستمی بسیار تماشایی بود. ویژگی بارز و شاخص این ترکیب وجود یک مدافع آزاد (libero) در تیم بود که عقبتر از مدافعان دیگر بازی می کرد و شکاف های بوجود آمده در خط دفاعی را پر می کرد. نمونه این مدافع آزاد اسطوره فوتبال آلمان، فرانس بکن باوئر، است. همچنین باشگاه آژاکس هم از این ترکیب در دهه هفتاد به خوبی استفاده می کرد.

البته در شرایط فعلی و در دنیای کنونی فوتبال کسی از لیبرو یا مدافع آزاد در ترکیبش استفاده نمی کند اما نمی توان استفاده از این پست را در آینده به طور کامل منتفی دانست.

۱۲- ترکیب ۴-۳-۱-۲

این ترکیب که به ترکیب درخت کریسمس هم معروف است، سیستمی است که مکس آلگری، مربی کنونی آ.ث. میلان بارها در این تیم پیاده کرده است. نمونه معروف دیگر استفاده از این ترکیب هم کارلو آنجلوتی است که در زمان حضورش در چلسی از این ترکیب استفاده می کرد.

در این ترکیب سه هافبک میانی حقیقی ایفای نقش می کنند. هر چند یکی از آنها می تواند به عنوان یک هافبک تدافعی جنگنده هم ایفای نقش کند. دو مهاجم در این ترکیب در خط حمله مستقرند و مدافعان پوششی در مواقع حمله می توانند به کمک آنها بیایند.

۱۳- ترکیب ۴-۲-۲-۲

واندرلی لوکزامبورگو مربی مشهوری است که با این ترکیب شناخته می شود. این مربی در زمان حضورش در رئال مادرید از این ترکیب استفاده می کرد. همچنین اگر به سال های قدیمی تر برگردیم می بینیم این ترکیب سیستمی بود که برزیل در جام جهانی ۱۹۸۲ به خوبی از آن استفاده می کرد.

همانطور که قابل تشخیص است این ترکیب براساس یک هسته مرکزی قدرتمند شکل گرفته است. این مشخصه در دنیای کنونی فوتبال که مدافعان پوششی هر لحظه انفجاری تر می شوند و نقش نفوذی و هجومی آنها در تیم ها بیشتر می شود، را می توان به نوعی متاثر از این ترکیب دانست. و شاید متاثر از همین ویژگی در آینده مربیانی پیدا شوند که مانند لوکزامبورگو در تیم های بزرگ این ترکیب را به کار بگیرند.

انتهای پیام

www.sport.shafaqna.com